

La cultura jurídica és practicada, conformada, desenvolupada i difosa d'alguna manera pels juristes. Això no obstant, rares vegades és objecte d'estudi, excepte en la tradició jurídica anglosaxona i per part dels estudiosos del dret comparat. Encara que les facultats de dret l'haurien de transmetre i formar-hi als nous juristes, avui la cultura jurídica és objecte de grans desafiaments, llançats per una realitat canviant, una societat en ràpida evolució i un dret de desenvolupaments sovint desbordants i dispersos.

L'anomenada globalització, com no podia ser d'una altra manera, ha tingut gran impacte en les tradicions jurídiques clàssiques, desdibuixant les fronteres culturals d'antuvi, aportant noves influències als diferents sectors de l'ordenament jurídic, situant-nos en un moment de frontera on sovint no són clars el camí, els mètodes, els grans principis.

D'altra banda, els darrers anys ens han portat un terratrèmol en l'ensenyament del dret, en els seus mètodes i, potser menys, en els seus continguts. A Europa, el denominat procés de Bolonya; a Amèrica Llatina, la progressiva implantació del denominat mètode del cas per a l'ensenyament del dret, d'inspiració nord-americana. Encara que algunes vegades aquests canvis no s'han produït per iniciativa de la comunitat dels juristes, sinó de forma exògena, és de gran interès conèixer les causes que els han fet possibles i els efectes sobre la nostra cultura jurídica que s'estan ja produint.

Quins són els grans canvis que ens esperen? Quins grans desafiaments presenta la nostra realitat social al dret? Com serà el dret del treball dels propers anys? Quins dissenys institucionals són adequats per als problemes de saturació de les Administracions de Justícia? Quin és l'impacte de la globalització sobre la cultura de la legalitat? I en el dret econòmic i fiscal, o en els dissenys prestacionals de la seguretat social? Aquests i molts altres problemes també s'han d'abordar si volem adequar les nostres estructures institucionals a les noves circumstàncies socials.

I, finalment, com volem abordar aquests desafiaments? L'estudi del dret haurà de trencar algunes de les seves costures tradicionals, algunes de les seves barreres autoimposades: d'una banda, obrir-se al món, adquirir consciència d'aquesta nova realitat globalitzada, internacionalitzar-se com objectiu prioritari. Per l'altre, ha d'obrir-se a la societat. Els problemes jurídics no són més que el reflex de problemes socials, polítics, econòmics, morals; problemes que una societat sana ha de comprendre per a poder facilitar la participació política dels ciutadans. I per a això, hem d'apropar el dret a la societat i facilitar la comprensió dels problemes jurídics, amb un rigor no renyit amb la divulgació.

Com es veu, els desafiaments no són pocs ni petits. La Càtedra de Cultura Jurídica de la Universitat de Girona vol ser un centre d'alt prestigi, buscar l'excel·lència en l'anàlisi i la investigació, així com constituir-se també en un referent social en la divulgació jurídica. Ens hi dedicarem amb tota la nostra tenacitat.

Dr. Jordi Ferrer Beltrán
Director

Volem ser un centre de referència internacional de la investigació jurídica

Per a això, volem enfrontar els problemes comuns de l'àmbit iberoamericà, però fer-ho amb vocació universalista en els estudis i solucions.

Ens proposem organitzar grans esdeveniments d'impacte internacional, acollir estudiosos de diverses procedències, promoure estudis innovadors i ambiciosos, així com concedir un Premi Internacional de Cultura Jurídica, que s'haurà d'atorgar a grans personalitats jurídiques, posicionant així el nostre centre en el panorama internacional de la cultura jurídica.

Volem ser un centre de referència per a l'organització de debats jurídics oberts a la denominada societat civil, als mitjans de comunicació, a tots els ciutadans

Volem acostar els problemes jurídics i les seves solucions a la comprensió ciutadana, per a millorar la qualitat de la nostra democràcia i, especialment, de la cultura jurídica de la nostra societat.

Les grans paraules i els grans objectius no serveixen de res, si no van acompanyats d'un com i un quan, de la capacitat demostrada d'abordar-los

Per això, en les pàgines següents us presentem alguns dels projectes que la Càtedra de Cultura Jurídica ja té en marxa, en diferents fases d'elaboració. Constitueixen la manera en què pretenem abordar els objectius que ens hem plantejat. La presentació de cadascun d'ells serà necessàriament superficial, però esperem que aportin una visió de conjunt de les nostres ambicions i del centre que pretenem ser:

 Congrés iberoamericà de jutges i acadèmics

 Congressos d'impacte internacional

 Biblioteca jurídica llatinoamericana

 Portal iberoamericà d'història del dret

 Premi internacional de cultura jurídica

 Debats jurídics de gran impacte social

 Un centre de referència per Iberoamèrica

CONGRÉS IBEROAMERICÀ DE JUTGES I ACADÈMICS

Amb l'objectiu de facilitar la comunicació entre el món judicial i l'acadèmic iberoamericans, estem treballant en l'organització d'un gran congrés bianual que reuneixi a la ciutat de Girona a jutges i magistrats de les Corts i Tribunals Supremes de tota Iberoamèrica amb acadèmics d'aquest mateix àmbit.

Sens dubte, s'organitzen ja congressos i trobades en l'un i l'altre dels àmbits jurídics (acadèmic o judicial), però fins ara no existeix precedent d'un fòrum que reuneixi l'excel·lència d'ambdós alhora ni, molt menys, que tingui com a objectiu convocar a operadors jurídics dels dos costats de l'Atlàntic de manera periòdica i amb l'objectiu de discutir en cada ocasió un dels grans problemes jurídics que patim per igual.

Per a això, tenim el suport decidit del Consejo General del Poder Judicial espanyol i del seu Servei de Relacions Internacionals, cosa que també avala la potència i viabilitat del projecte, i comptem també amb una extensa xarxa de contactes amb òrgans judicials del més alt nivell a tota Llatinoamèrica.

Esperem que aquest tipus d'activitats facilitin que la Càtedra de Cultura Jurídica sigui un referent obligat en l'esdevenir del pensament jurídic contemporani d'Iberoamèrica.

CONGRESSOS D'IMPACTE INTERNACIONAL

La Càtedra de Cultura Jurídica pretén organitzar de manera permanent fòrums de discussió acadèmica sota el format de Congressos internacionals, on participin experts reconeguts internacionalment amb l'objectiu de discutir temes jurídics d'actualitat, difondre àmpliament aquest tipus de cultura i generar xarxes acadèmiques d'impacte en el món del dret.

Com a mostra, un exemple

En aquests moments, estem ultimant ja l'organització del I Congrés de Filosofia i Dret, sobre el tema «Neutralitat i Teoria del Dret».

El Congrés es portarà a terme els dies 20, 21 i 22 de maig de 2010 a la ciutat de Girona, i serà, sens dubte, la trobada més important que fins a avui s'ha organitzat en el món sobre el tema estudiat: la possibilitat de desenvolupar una teoria del dret valorativament neutral (per altra banda, un dels grans problemes metodològics de les ciències socials).

Els ponents són dotze dels filòsofs del dret de major prestigi internacional: Juan Carlos Bayón (Universidad Autónoma de Madrid); Frederick Schauer (University of Virginia); Brian Bix (University of Minnesota); Eugenio Bulygin (Universidad de Buenos Aires); Jules Coleman (Yale University); Jorge Rodríguez (Universidad de Mar de Plata); Riccardo Guastini (Università degli studi di Genova); Brian

Leiter (University of Chicago); Bruno Celano (Università degli studi di Palermo); Scott Shapiro (Yale University); Wilfrid Waluchow (McMaster University) i Robert Alexy (Universität Christian Albrecht de Kiel).

Atesos l'interès, la importància i l'actualitat de la temàtica, així com la presència de ponents de primer nivell mundial en un mateix fòrum (situació que succeeix amb molt poca freqüència en el nostre àmbit acadèmic), s'espera la participació d'aproximadament 400 acadèmics interessats en aquestes qüestions jurídiques, provinents de les més diverses parts del món.

Així, doncs, el Congrés Internacional sobre «Neutralitat i Teoria del Dret» serà un context acadèmic adequat per a l'anàlisi i la reflexió de les idees, en reunir no només excel·lència en la massa crítica sinó una gran obertura cap a la discussió intel·lectual, constituint-se en un escenari per a la generació, transmissió i difusió de coneixement jurídic filosòfic d'alta qualitat.

BIBLIOTECA JURÍDICA LLATINOAMERICANA

Volem crear una Biblioteca Jurídica Llatinoamericana, de caràcter virtual, que faciliti l'accés al bagatge cultural de la nostra tradició jurídica.

El projecte

Un dels dèficits que encara avui dificulten la solidificació d'una cultura jurídica iberoamericana és la deficient circulació de la informació. Això, en el que pertoca a la investigació jurídica, es tradueix en una insuficient distribució bibliogràfica.

Per això, en col·laboració amb un dels nostres patrons, l'Editorial Marcial Pons, hem començat l'elaboració d'una biblioteca jurídica llatinoamericana, de caràcter virtual, que reuneixi les més prestigioses obres de juristes de tot l'àmbit llatinoamericà i de totes les àrees del dret.

Es tracta, doncs, d'una empresa de gran abast, que requereix de la revisió i selecció acurades dels treballs que posteriorment seran digitalitzats i publicats. Tan gran com l'esforç pot ser la repercussió que tingui en el món jurídic de parla castellana i portuguesa. La Biblioteca

no només estarà adreçada a estudiosos i acadèmics de totes les àrees del dret, sinó també als estudiants de dret i als advocats que, pel mateix caràcter de la professió, necessiten actualitzar permanentment els seus coneixements.

Selecció d'informació

La Biblioteca Jurídica Llatinoamericana no vol ser un mer contenidor de grans quantitats d'informació, sinó seleccionar per la seva qualitat bones obres jurídiques de la nostra cultura, de tots els nostres països i de totes les disciplines, que siguin referència en els estudis sobre la matèria, i posin a l'abast dels juristes iberoamericans el millor de la nostra cultura jurídica. Per això, la Càtedra de Cultura Jurídica portarà la direcció intel·lectual del projecte, que en la seva execució i comercialització quedarà en mans de l'editorial Marcial Pons.

Amb l'objectiu d'aglutinar als juristes iberoamericans que fan recerca en un mateix àmbit d'estudi, facilitant la creació de comunitats de treball, estem desenvolupant un portal que reuneixi informació i sigui punt de trobada per als historiadors del dret.

El projecte

En la línia dels objectius de la Biblioteca Jurídica Llatinoamericana, estem generant també una eina especialitzada dintre de l'àmbit de la història del dret. El Portal constitueix un punt de trobada únic per a tots els juristes del món iberoamericà dedicats a aquesta àrea d'estudi, atès que fins ara no existia un fòrum internacional que concentrés l'activitat i l'atenció de tots els acadèmics experts en aquestes matèries.

En què consisteix?

El Portal és un recurs informàtic adreçat a acadèmics i com a tal reuneix la informació personal dels mateixos, les seves publicacions i espais de contacte destinats a la recerca de socis per a projectes i d'ajuda per a la investigació. Aquest projecte, en poc temps, s'hauria de convertir en el principal recurs per a la investigació de la història del dret a nivell iberoamericà. Amb això, pretenem de nou aglutinar als juristes iberoamericans que treballen en un mateix àmbit d'estudi, facilitant la creació de comunitats de treball i desenvolupament.

PREMI INTERNACIONAL DE CULTURA JURÍDICA

Atorgarem anualment un Premi Internacional de Cultura Jurídica a un gran jurista internacional, compromès amb la recerca i la difusió de la cultura jurídica.

Entre els més grans premis internacionals, com el Nobel o el Príncep d'Astúries, no n'existeix cap destinat a reconèixer la trajectòria de juristes de gran prestigi internacional, especialment d'aquells que han fet aportacions fonamentals a la cultura jurídica. Amb la intenció d'omplir aquest buit i, per descomptat, d'aprofitar tots els beneficis que porta aparellada la concessió d'un reconeixement d'aquesta naturalesa, pretenem crear el Premi Internacional de Cultura Jurídica.

Un guardó que reconegui trajectòries professionals compromeses amb la investigació i la difusió de la cultura jurídica és una forma de destacar la importància del dret com fórmula de convivència i de progrés. D'aquesta manera es posa de manifest, a nivell social, fins a quin punt la cultura jurídica resulta essencial per a superar els conflictes, marginant qualse-

vol forma de violència.

El perfil dels beneficiaris: personalitats públiques de fama internacional

Un premi que reconeix la trajectòria d'una persona adquireix prestigi en la mesura que els guardonats siguin de gran excel·lència, de trajectòria immaculada i de gran impacte internacional. El perfil dels guanyadors del premi ha de combinar la inqüestionable carrera en el món del dret, la rellevància internacional i l'impacte mediàtic que pugui tenir el guardonat.

Personalitats de rellevància internacional com aquestes asseguruen la difusió del nom del premi, de la Càtedra de Cultura Jurídica i de les institucions que ho patrocini. Per aquest mateix motiu, com tots els premis d'aquesta envergadura, el Premi Internacional de Cultu-

ra Jurídica ha d'estar dotat econòmicament de forma adequada al prestigi que pretenem que tingui i tenir un acompanyament institucional del màxim nivell.

Molt més que un premi

Les funcions d'un premi de prestigi internacional són moltes. Aprofitant la repercussió que pot tenir la visita d'una persona de la notorietat que tindran els guardonats amb el Premi, pretenem organitzar no només un acte de lliurament, com tradicionalment succeeix, sinó una sèrie d'activitats entorn del

guardonat. Algunes d'aquestes activitats estarien dirigides al món jurídic espanyol, que es veuria enriquit per la presència de juristes de primera línia mundial; altres, tindrien com a objectiu la difusió social per mitjà de conferències, debats i altres activitats obertes al públic en general. En tots aquests actes es procurarà mantenir la màxima cobertura de la premsa tant nacional com internacional, de manera que la concessió d'un premi d'aquestes característiques sigui també un aparador per a la difusió en el context estatal i en l'internacional del nom de la Càtedra i dels que col·laboren amb ella.

DEBATS JURÍDICS DE GRAN IMPACTE SOCIAL

Assumim el repte de generar debats de gran difusió i impacte social que, a la vegada, proporcionin informació de qualitat.

El debat és un gènere molt desaprofitat en l'escenari cultural actual. D'una banda, la premsa presenta debats de gran difusió social però que, en ocasions, no tenen del rigor necessari en la informació que aporten. D'altra banda, els debats de bon nivell generalment es restringeixen als claustres universitaris o a altres cercles igualment reduïts.

Creiem que la manera d'assolir-lo passa per l'elecció de temes que suscitin interès social i en la selecció d'interlocutors que puguin opinar-ne amb autoritat. Una vegada aconseguida la suma d'aquests dos factors, els nostres esforços se centraran en la difusió del debat en els formats que resultin més adequats en cada cas.

Per a il·lustrar, només un parell d'exemples:

Repensant el sistema de pensions a la llum del fenomen de la immigració

El fenomen de la immigració i, més en concret, del treball passatger realitzat per persones que migren, planteja un problema fins ara marginal per als sistemes de seguretat social. Encara que aquest problema ja es tracta respecte dels treballadors comunitaris, no ha tingut l'atenció necessària pel que fa als treballadors llatinoamericans, per exemple. En efecte, els treballadors migrants, a pesar d'haver desenvolupat activitats laborals durant tota la seva vida, moltes vegades no assoleixen el mínim de temps que requereixen els sistemes estatals en els quals han cotitzat per a tenir dret a una jubilació, per exemple, quedant així marginats dels beneficis de la seguretat social. Aquest problema no ha estat suficientment abordat de manera col·lectiva entre els juristes i polítics.

L'Estatut d'autonomia català

En ocasió del pronunciament del Tribunal Constitucional sobre el recurs de constitucionalitat de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, organitzarem una jornada d'anàlisi de la sentència. Pretenem acollir en el debat a acadèmics (han acceptat ja els doctors Miguel Àngel Aparicio, Carles Viver i Pi Sunyer i Juan Carlos Gavara) i polítics dels diferents grups amb representació parlamentària que

sumin a la seva condició política la de juristes (han acceptat ja Josep Antoni Duran i Lleida –CIU–, Jaume Bosch –IC–, Lidia Santos –PSC– i Joan Ridao –ERC–, quedant pendent la incorporació d'un representant del PP). Amb això, pretenem obtenir una anàlisi rigorosa de la sentència del Tribunal Constitucional, que sigui també receptiva a les diferents sensibilitats polítiques.

A partir de les ponències presentades en la jornada editarem un llibre que comptarà, a més de les reflexions dels acadèmics que hi participin, amb una exposició clara de la visió jurídica que sobre l'Estatut i la Sentència del Tribunal Constitucional sostenen les diferents formacions polítiques a través de les personalitats convidades.

Un debat en diferents formats

Cada tema de debat exigeix els seus propis mitjans de difusió; part de l'èxit esperat del nostre projecte resideix, a més de la qualitat pròpia de la informació i els intervinents, en la flexibilitat en els mecanismes de difusió del debat. Fòrums a nivell internacional, estatal o local, publicacions orientades a la difusió o de caràcter més tècnic, interacció amb els diferents tipus de mitjans de comunicació i discussions desenvolupades a Internet, entre altres, són els mitjans que utilitzarem per a aconseguir l'impacte social dels debats organitzats per la Càtedra.

UN CENTRE DE REFERÈNCIA PER IBEROAMÈRICA

Una aposta estratègica de la Càtedra de Cultura Jurídica és generar espais adequats per a plantejar i analitzar problemes jurídics comuns de la regió, enriquint les diferències i potenciant les semblances, amb l'objectiu principal de generar una reflexió ben informada que permeti a cada país buscar solucions pertinents en el seu propi context.

Per a això, es proposen tres grans tipus d'activitats:

- ① Organitzar jornades d'estudis polítics i jurídics iberoamericans. Per a això es convidarà a un panell d'experts en el tema que, des de diverses perspectives, plantegin la seva experiència i les seves reflexions, amb una dinàmica que permeti un intercanvi d'idees rigorós i exigent.
- ② Els ja esmentats portal i biblioteca jurídica llatinoamericana.
- ③ Finalment, una de les tasques i grans reptes de la investigació científica és l'impuls de joves talents amb vocació i passió per la ciència, en aquest cas, jurídica. Per això, no n'hi ha prou amb una transmissió del coneixement d'alta qualitat, sinó que és indispensable la seva inserció en grups d'investigació sòlids que contribueixin a la seva formació integral.

Compromesos amb aquest objectiu i considerant les potencialitats de la Càtedra de Cultura Jurídica, pretenem realitzar una convocatòria anual de beques pre i postdoctorals per a atreure i seleccionar estudiants iberoamericans interessats a seguir una trajectòria acadèmica en temes rellevants per a la cultura jurídica actual.

Amb aquesta política de beques es pretén enfortir els vincles amb les institucions hispanoamericanes d'on provenguin els futurs investigadors i ha de permetre, a llarg termini, expandir la projecció tant de la Càtedra com dels seus patrons.

- Francisco Aldecoa Luzárraga.** *Universidad Complutense de Madrid (Espanya)*
- Miguel Ángel Aparicio Pérez,** *Universitat de Barcelona (Espanya)*
- Enrique Barros Bourie,** *Universidad de Chile (Xile)*
- Paulo de Barros Carvalho,** *Pontifícia Universidade Católica de São Paulo i Universidade de São Paulo (Brasil)*
- Carlos Bernal Pulido,** *Macquarie University (Austràlia)*
- Paloma Biglino Campos.** *Universidad de Valladolid. Directora del Centro de Estudios Políticos y Constitucionales (Espanya)*
- Michelangelo Bovero.** *Università degli studi di Torino (Itàlia)*
- Eugenio Bulygin.** *Universidad de Buenos Aires (Argentina)*
- Bartolomé Clavero Salvador.** *Universidad de Sevilla (Espanya)*
- John Gardner.** *University of Oxford (Regne Unit)*
- Ernesto Garzón Valdés.** *Universidad de Mainz (Alemanya)*
- Salvador Giner de San Julián.** *Institut d'Estudis Catalans (Espanya)*
- Riccardo Guastini.** *Università degli studi di Genova (Italia)*
- Alejandro Guzmán Brito.** *Universidad de Chile y Universidad Católica de Valparaíso (Xile)*
- Antonio Manuel Hespanha.** *Universidade Nova de Lisboa (Portugal)*
- Guillermo Jiménez Sánchez.** *Universidad de Sevilla. Vicepresidente del Tribunal Constitucional (Espanya)*
- Brian Leiter.** *University of Chicago (USA)*
- Daniel Mendonca Bonnet.** *Universidad Católica Nuestra Señora de la Asunción. Director del Centro de Estudios Constitucionales (Paraguai)*
- Josep Joan Moreso Mateos.** *Universitat Pompeu Fabra, Rector (Espanya)*
- Beatriz Quintero de Prieto.** *Universidad de Medellín (Colòmbia)*
- Stefano Rodotà,** *Università La Sapienza di Roma (Italia)*
- Tercio Sampaio Ferraz Jr.** *Universidade de São Paulo (Brasil)*
- Cheryl Saunders.** *University of Melbourne (Austràlia)*
- Frederick Schauer.** *University of Virginia (USA)*
- Michele Taruffo.** *Università degli studi di Pavia (Itàlia)*
- Michel Troper.** *Université de Paris X Nanterre (França)*
- José Woehrling.** *Université de Montreal (Canadà)*
- E. Raúl Zaffaroni.** *Magistrado de la Corte Suprema de Justicia de la Nación (Argentina)*

Lista actualizada a 11 de novembre de 2009

Universitat de Girona

Facultat de Dret

Càtedra de Cultura Jurídica
Universitat de Girona

Facultat de Dret
Campus de Montilivi
17071 Girona (Espanya)

www.catedradeculturajuridica.com

catedradeculturajuridica@udg.edu

Patrons

